

KIRJALLINEN KYSYMYS 1020/2013 vp

Pelastustoimen rakenneuudistus

Eduskunnan puhemiehelle

Pelastustoimi on asetettu nyt säästökohteeksi, ja siihen liittyen on aloitettu pelastustoimen rakennepoliittinen selvitys. Selvitystyö pohjautuu aiemmin tehtyihin pelastustoimen valtiollistamisen selvityksiin, ja selvityksessä tullaan arvioimaan pelastustoimen haasteet ja kehityspolut nykytietojen pohjalta.

Esiselvityksessä pelastustoimen rakenneuudistuksen vaihtoehdoiksi oli nimetty:

1. Nykyinen kuntien järjestämisvastuulla olevan 22 alueellisen pelastuslaitoksen järjestelmä
2. Kuntien järjestämisvastuulla olevien alueellisten pelastuslaitosten koon kasvattaminen eli nykyisten alueiden yhdistely
3. Pelastustoimen valtiollistaminen.

Selvityksen syy on hallituksen tavoite leikata kuntien valtionosuuksia. Säästöjä haetaan lain-säädäntöä tarkistamalla, ja myös kuntien oletetaan tehostavan toimintaansa. Kunnallisen pelastustoimen osalta tavoiteltu vuosittainen säästöta-voite on 13 miljoonaa euroa.

Pelastusjohtajien hallitus esitti sisäasiainmi-nisteriölle, että säästöt pyrittäisiin saamaan ensi-sijaisesti alemman tason säätelyä muuttamalla. Alemman tason säätelyn muuttamisella tarkoitet-taisiin käytännössä pelastustoimen toimintaval-miuden suunnitteluohjeen löysentämistä. Täl-löin olisi mahdollista säädellä palvelutasoa si-ten, että henkilöstön määrää voitaisiin supistaa, jolloin syntyisi kustannussäästöä.

Sisäasiainministeriön virkamies- ja poliittisen johdon neuvottelun jälkeen esitys säästötoimen-

piteiksi kuitenkin muuttui. Ministeriön esitys si-sältää alueellisten pelastuslaitosten määrän su-pistamisen 22:sta 11:een, ja alemman tason sään-telyä nykyaikaistetaan.

Kuntaliitto on tietojeni mukaan hyväksynyt si-säasiainministeriön esityksen siten, että säästö-toimenpiteitä haetaan aluetarkastelujen kautta, jolloin tarkastellaan ensin hallinto- ja johtora-kenteita sekä haetaan säästöjä volyymin kautta. Kuntaliitto ei ottanut kantaa alueiden lukumää-rään ja piti edelleen tärkeänä alemman tason säätelyn muuttamista.

Hallitus valmistelee parhaillaan kuntauudis-tusta, jonka tavoitteena on turvata kansalaisten kuntapalvelut. Kuntapalveluihin kuuluu keskei-sesti myös pelastustoimi, joten olisi järkevää to-teuttaa ensin kuntauudistus ja uusien kuntaraken-teiden pohjalta uudistaa kuntien vastuulla oleva pelastustoimi. Pelastustoimen uudistuksessa on tärkeää pitää mielessä sama tavoite kuin kunta-uudistuksessa eli turvataan kansalaisille parhaat mahdolliset palvelut.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjär-jestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko sisäasiainministeri valmis luopu-maan alueellisten pelastuslaitosten su-pistamisesta, jolloin asetetut säästöt py-ritään saavuttamaan pelastusjohtajien hallituksen esittämällä alemman tason säätelyllä?

KK 1020/2013 vp — Raimo Piirainen /sd

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2013

Raimo Piirainen /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Raimo Piiraisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1020/2013 vp:

Onko sisäasiainministeri valmis luopumaan alueellisten pelastuslaitosten supistamisesta, jolloin asetetut säästöt pyritään saavuttamaan pelastusjohtajien hallituksen esittämällä alemman tason säätelyllä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sisäasiainministeriön laatiman pelastustoimen rakenneuudistuksen taustalla on valtionvarainministeriön pyyntö ministeriölle tehdä esityksiä kuntien velvoitteiden vähentämisestä. Pelastustoimen osuus säästötavoitteista on 13 miljoonaa euroa. Pelastustoimen osalta kuntien merkittävimmät velvoitteet ovat kuntien velvoite pitää yllä pelastustointia, pitää yllä riittävää pelastustoimen palvelutasoa sekä velvoite hoitaa ennalta ehkäiseviä toimintoja onnettomuuksien määrän rajoittamiseksi. Nämä velvoitteet ovat ihmisten turvallisuuden kannalta merkittäviä. Velvoitteet eivät sisällä järjestämistapaa koskevia normeja vaan ovat jo nykyisin kuntien päätettävissä.

Sisäasiainministeriön näkemyksen mukaan kuntien velvoitetta pitää yllä pelastustointia, pitää yllä uhkien mukaista palvelutasoa ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtäviä toimenpiteitä ei tule poistaa laista. Tästä syystä sisäasiainministeriön virkamiestyöryhmä on esittänyt valtionvarainministeriölle pelastustoimen rakenteellista uudistusta, joka mahdollistaisi pelastustoi-

meen kohdistuvat säästötoimet siten, että palvelutasosta ei tarvitsisi merkittävästi tinkiä.

Pelastustoimen 13 miljoonan euron säästötavoite merkitsee henkilötövuosina n. 260 henkilötyövuotta, jos kaikki säästöt tehtäisiin henkilömäärää supistamalla. Tämä tarkoittaisi sisäasiainministeriön näkemyksen mukaan merkittävää laskua palvelutasoon. Tästä syystä on tärkeää miettiä rakenteellisia uudistuksia, jolloin kaikkia säästötavoitteita ei ensisijaisesti tehtäisi palvelutasoa laskemalla vaan hallintoa yhdistämällä ja toimintatapoja muuten tehostamalla.

Alemman tason säätelyllä tarkoitetaan pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluperusteita. Sisäasiainministeriö on antanut ohjeen pelastustoimen toimintavalmiuden suunnittelusta. Tämä ohje on jo nykyisellään sellainen, että se mahdollistaa toimintavalmiuden suunnittelun melko joustavasti. Ohjeessa mainittujen tavoitteiden poistaminen vaikuttaisi siihen, että pelastustoiminnan aloittamista ei olisi määritelty. Pelastustoiminta on siis sitä toimintaa, jonka ihmiset saavat joutuessaan onnettomuuteen. Ei ole järkevää lähteä hakemaan säästöjä ensisijaisesti ihmisille tarjottavan avun tasoa heikentämällä, jos on mahdollista löytää niitä muusta toiminnasta.

Nykyisen pelastustoimen aluejaon puitteissa tehtävät muutokset kohdentuisivat eriarvoisesti eri alueille, koska niiden voimavarat ja henkilöstörakenne ovat erilaisia. Rakenteellisella uudistuksella on mahdollista kohdentaa toimenpiteitä niin, että vaikutukset kohdentuvat tasaisemmin kuin nykyisessä järjestelmässä on mahdollista.

Rakenteelliset uudistukset ovat välttämättömiä, jos halutaan toteuttaa 13 miljoonan euron säästötavoite ilman merkittävää palvelutason laskua.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2013

Sisäasiainministeri Päivi Räsänen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1020/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Raimo Piirainen /sd:

Är inrikesministeriet berett att avstå från att dra in lokala räddningsverk och i stället försöka uppnå de föreskrivna besparingarna med författningar på lägre nivå som styrelsen för räddningsdirektörernas förening föreslår?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Bakgrunden till inrikesministeriets förslag till omstrukturering av räddningsväsendet är att finansministeriet har bett ministerierna komma med förslag till hur kommunernas skyldigheter kan minskas. Räddningsväsendet ska stå för 13 miljoner av sparmålen. Skyldigheterna att upprätthålla räddningsväsendet, tillhandahålla tillräckligt hög servicenivå inom räddningsväsendet och ha hand om förebyggande insatser för att begränsa antalet olyckor är kommunernas viktigaste skyldigheter inom räddningsområdet. Det är skyldigheter med stor relevans för människors säkerhet. I skyldigheterna ingår inga regler för hur verksamheterna ska ordnas utan kommunerna kan också nu bestämma själva på den punkten.

Inrikesministeriet anser att kommunernas skyldigheter att upprätthålla räddningsväsendet, ha en servicenivå som motsvarar hoten och att vidta åtgärder för att förebygga olyckor ska finnas kvar i lagen. Därför har en arbetsgrupp vid ministeriet bestående av tjänstemän lagt fram ett förslag till omstrukturering av räddningsväsen-

det för finansministeriet. Det tillåter sparåtgärderna utan att kommunerna behöver tumma särskilt mycket på servicenivån.

Om alla besparingar görs genom personalneddragningar betyder sparmålet på 13 miljoner euro ungefär 260 årsverken. Det vore en betydande försämring av servicenivån, anser inrikesministeriet. Därför är det viktigt att fundera på omstruktureringar eftersom alla sparmål då inte i första hand uppfylls genom att sänka servicenivån utan genom att samordna förvaltning och i övrigt effektivisera arbetsmetoderna.

Med författningar på lägre nivå avses grunderna för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet. Inrikesministeriet har meddelat en anvisning om planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet. Den tillåter redan nu relativt flexibel planering av beredskapen. Om man undanröjer målen i anvisningen, blir följden att det inte finns några regler för hur räddningsverksamhet ska inledas. Räddningsverksamhet är alltså de insatser som människor blir delaktiga av vid olyckor. Det är inte rationellt att i första hand söka besparingar genom att försämrå hjälpen till allmänheten, om det går att spara på något annat sätt.

Ändringar utifrån den nuvarande områdesindelningen skulle behandla områdena ojämnt eftersom det finns skillnader i både resurser och personalstruktur mellan områdena. Med en strukturell reform kan man fördela effekterna av åtgärderna jämnare än det går att göra i det nuvarande systemet.

Strukturella reformer är nödvändiga om man vill nå sparmålet på 13 miljoner euro utan betydande försämringar i servicenivån.

Helsingfors den 28 november 2013

Inrikesminister Päivi Räsänen